

Παρτιτούρες για την Πάτρα

«Ο Θάνος κι ο Μικρούτσικος: Μια αυτοβιογραφία μέσα από 24 συναντήσεις». Η «Π» προδημοσιεύει ορισμένα αποσπάσματα του βιβλίου που έγραψε ο Οδυσσέας Ιωάννου (εκδόσεις Πατάκη) με κεντρικό πρόσωπο τον γνωστό μουσικοσυνθέτη και τραγουδοποιό.

Πρόκειται για ένα ταξίδι αναμνήσεων του Θ. Μικρούτσικου, μέσα από καταγραφή, συνόψιση και λογοτεχνική επεξεργασία ηχογραφημένων αφηγήσεων, στο οποίο η Πάτρα

κατέχει σημαντική θέση. Από τις σελίδες του βιβλίου περνούν τα παιδικά χρόνια στην Πάτρα της δεκαετίας του '50, τα τραγούδια, η μουσική, η πολιτική, μια ολόκληρη ζωή. Παρεμβάλλονται κεί-

μενα του Ο. Ιωάννου, ματιές και σκέψεις επάνω στις αφηγήσεις του συνθέτη.

Στη σημερινή προδημοσίευση επιλέξαμε δύο «στιγμές» του Θ. Μικρούτσικου σε διαφορετικές

περιόδους: Η πρώτη εκτυλίσσεται στο σχολείο, με τον μαθητή Θάνο να βιώνει τη διδασκαλική τιμωρία για την επιλογή που έκανε ο πατέρας του στις δημοτικές εκλογές.

Η δεύτερη είναι το Διεθνές Φεστιβάλ της Πάτρας. Ένας θεσμός που δημιουργήθηκε από τον Θ. Μικρούτσικο και ακολούθησε φθίνουσα πορεία από τότε που χώρισαν οι δρόμοι τους.

Δύο περιστατικά με τον δάσκαλο

«Στην έκτη δημοτικού, γράφτηκα στο Ελληνικό Ωδείο της Πάτρας, με διευθυντή τον Δημήτρη Σινούρη, τον οποίο είχα καθηγητή αργότερα στο γυμνάσιο. Μεταξύ άλλων είχε συμβεί και το εξής: Είχα αρχίσει - πέρα από τη μελέτη μου στα κλασικά έργα - να παίζω μόνος μου διάφορα ελληνικά τραγούδια της εποχής. Ένα απόγευμα που έφτασα στο Ωδείο μισή ώρα νωρίτερα από το μάθημά μου, κάθισα σε ένα πιάνο που χρησίμευε για την εξάσκηση των μαθητών και άρχισα να παίζω ένα τραγούδι του Χατζιδάκι. Με ακούει από διπλανή αίθουσα ο Σινούρης, μπαίνει μέσα με έναν χάρκα και παραλίγο να μου σπάσει τα δάχτυλα! Απαγορευόταν απαρτιά να παίζουμε «ελαφρά» μουσική. Σε εκείνα τα χρόνια βρίσκονται και οι ρίζες των δύο κλάδων της δημιουργίας μου, που αναπτύχθηκαν αργότερα τόσο στον τομέα του τραγουδιού όσο και στο πεδίο της πιο «σύνθετης» μουσικής, της πειραματικής μουσικής και των «κλασικών» μου έργων.

Είχα έφεση στη μουσική αλλά και στον αθλητισμό - ήμουν πολύ αδύνατος τότε. Παράλληλα ήμουν και πρώτος μαθητής στην τάξη μου. Αυτός ο συνδυασμός δεν ήταν κάτι συνηθισμένο. Αυτό με κατέστησε έναν άτυπο αρχηγό της τάξης.

Είχαν συμβεί και δύο περιστατικά με τον δάσκαλό μας, τον Χρονόπουλο, τα οποία θυμάμαι έντονα. Ο τρόπος που αντέδρασα σε αυτά έχει να κάνει με τον χαρακτήρα μου, όπως αυτός είχε ήδη αρχίσει να διαμορφώνεται. Μας είχε βάλει να γράψουμε έκθεση με θέμα «Ο δάσκαλός μας». Οι συμμαθητές μου είχαν γράψει μόνο κολακευτικά σχόλια για το πόσο καλός ήταν ο δάσκαλός μας και άλλα παρόμοια. Εγώ, παρά το γεγονός ότι συμφωνούσα πως ήταν καλός δάσκαλος, αν και ήταν εθνικόφρων και βαθύτατα δεξιός, δεν έγραψα μόνο τα θετικά του, αλλά αναφέρθηκα στην αυταρχικότητα και στην αυταρέσκειά του.

Ο ανόητος με τιμώρησε!

Κάποια άλλη μέρα, μας ζήτησε να του πούμε τι θα ψήφιζαν οι πατεράδες μας στις επερχόμενες δημοτικές εκλογές. Αυτό ήταν στο πλαίσιο μιας χαφιεδίστικης λογικής, αν αναλογιστείς για ποια χρόνια μιλάμε. Τα περισσότερα παιδιά είπαν πως οι δικοί τους θα ψήφιζαν τον υποψήφιο της ΕΡΕ, κάποιον Νίκο Βέτσο, εργοστασιάρχη στο επάγγελμα. Κάποια άλλα παιδιά είπαν πως οι δικοί τους θα ψήφιζαν τον Φαρμακίδη της Ένωσης Κέντρου, κι εγώ είπα πως ο πατέρας μου θα ψήφιζε τον Φωτήλα της ΕΔΑ. Ο δάσκαλος εξοργίστηκε, αξίωσε να του ζητήσω συγγνώμη και να του φιλήσω το χέρι! Αρνήθηκε και με έβαλε να κάνω δεκάδες φορές τον γύρο του σχολείου. Στο τέλος κάθε γύρου αξίωσε να του ζητήσω συγγνώμη και να του φιλήσω το χέρι. Αρνιόμουν συνέχεια και, μετά τον τριακοστό έβδομο γύρο, επέστρεψα σπίτι μου με δύσπνοια. Την επομένη ήρθε στο σχολείο ο πατέρας μου, βρήκε τον δάσκαλο και τον άκουσε όλη η Πάτρα! Για ένα εντεκάχρονο παιδί ο διευθυντής εκπροσωπούσε τότε την απόλυτη εξουσία. Το γεγονός πως δεν υπέκυψα στη βία της είναι ένα στοιχείο του χαρακτήρα μου που με ακολουθεί από τότε μέχρι σήμερα.

Στις εκλογές του 1958, έντεκα χρονών, πήρα το ποδήλατό μου και πήγα στη συγκέντρωση της ΕΔΑ. Μιλούσαν ο Πασαλίδης και ο Κύρκος στην πλατεία Γεωργίου και μπροστά στην εξέδρα υπήρχαν μόνο καμιά εκατοστή αριστεροί. Πίσω τους, μία αλυσίδα από εκατόν πενήντα αστυνομικούς και πίσω από αυτή την αλυσίδα ο υπόλοιπος κόσμος.

Το 1959 μπήκα πρώτος - μαζί με άλλους δύο - μετά από εξετάσεις στο Πρώτο Γυμνάσιο Αρρένων Πατρών. Είχαμε γράψει και οι τρεις «είκοσι». Οι άλλοι δύο ήταν ο Αντρέας Αντωνόπουλος, καθηγητής Ιατρικής σήμερα στο Πανεπιστήμιο της Πάτρας, και ο τρίτος ήταν ο γνωστός Παναγιώτης Βαρώτσος, του ΒΑΝ...».

Θα παρουσιαστεί στις 28 Νοεμβρίου στο Δημοτικό Θέατρο

Το βιβλίο «Ο Θάνος κι ο Μικρούτσικος - Μια αυτοβιογραφία μέσα από 24 συναντήσεις» παρουσιάζεται από τις εκδόσεις Πατάκη, το βιβλιοπωλείο Discover, τον Θ. Μικρούτσικο και τον συγγραφέα Οδυσσέα Ιωάννου στο δημοτικό θέατρο «Απόλλων» τη Δευτέρα 28 Νοεμβρίου (20:00).

Την παρουσίαση του βιβλίου θα κάνουν οι: Πύργος Κοζίας (ποιητής), Κώστας Λογαράς (συγγραφέας), Κωνσταντίνος Μάγγης (δημοσιογράφος, διευθυντής σύνταξης εφημ. «Πελοπόννησος»).

«Εκείνα που με δυσκόλεψαν περισσότερο είναι η θηριώδης μνήμη του Θάνου και οι τέσσερις «ζωές» του που τρέχουν αντιστικτικά και εσύ πρέπει να τις κάνεις μία, ενιαία: προσωπική ζωή - ελληνικό τραγούδι - «κλασική» μουσική - πολιτική δραστηριοποίηση» λέει ο συγγραφέας Ο. Ιωάννου στον πρόλόγο του.

Στο διεθνές φεστιβάλ η πόλη συμμετείχε

«Οι βασικοί συνεργάτες μου ήταν οκτώ άνθρωποι, όμως υπήρχαν περίπου τετρακόσιοι Πατρινοί, οι οποίοι δούλεψαν εθελοντικά με συγκινητική αυταπάρνηση. Την πρώτη χρονιά, άνθρωποι επώνυμοι της Πάτρας έκαναν ταξίδια στους χώρους των εκδηλώσεων! Συμμετείχε η πόλη. Από το 1985, βοήθησε καθοριστικά ο Πέτρος Συναδινός, ο οποίος μέχρι τώρα είναι στενός μου φίλος. Στενή μου φίλη έγινε η Βίκυ Σταύρου - που εξελίχτηκε σε σπουδαία παραγωγό -, όπως και ο Λευτέρης Σταύρου που τον γνώριζα από παιδί. Από την αρχή δίπλα μου η Ρέα Γαλανάκη και ο άντρας της Ηλίας Κούβελας, οι λογοτέχνες Κώστας Λογαράς, Διονύσης Καρατζάς, Άρης Δρουκόπουλος, Γιώργος Κοζίας, Δημήτρης Κάββουρας και ο Βασίλης Λαδάς. Ο Στάθης Χρυσικόπουλος και ο αείμνηστος Τάσος Τσαϊλάκης, μαζί με τον αναπληρωτή μου και στενό μου φίλο Λάκη Φιλιππάτο, βρήκαν και διαμόρφωσαν όλους τους χώρους του Φεστιβάλ. Η Αγγελική Αντωνοπούλου, που αργότερα έκανε την πρωτοποριακή γκαλερί «Επίκεντρο», ο καθηγητής Βασίλης Μακιάς, οι Βοσινάκηδες, ο Σύλλογος Φίλων της Μουσικής με τη γλυκύτατη Γιώτα Σαραβάλου, και οι στενοί μου συνεργάτες, όπως ο αείμνηστος σπουδαίος δημοσιογράφος Γιάννης Διακογιάννης - που μείναμε στενοί φίλοι μέχρι τον θάνατό του -, η Αλεξάνδρα, η Τόνια, η Ντίνα και τόσοι άλλοι. Στα τέσσερα χρόνια του Φεστιβάλ πέρασαν από την Πάτρα μεταξύ άλλων οι: Katia και Marielle Labeque, Alexander Lasarev, Yuri Basmat, Ivo Pogorelich, Gary Barton, Renata Scott, English Philharmonia Orchestra, Ravi Shankar, Victoria de los Angeles, Keith Jarrett, Nagisa Osima, Wynton Marsalis, Al di Meola, Bob Dylan, Yehudi Menuhin, Hermeto Pascual, Cecil Teylor, Joan Baez, Μίκης Θεοδοράκης και - κάθε χρόνο - ο Μάνος Χατζιδάκις.

Όμως, το Φεστιβάλ την πρώτη χρονιά πολεμήθηκε από όλους σχεδόν τους πολιτικούς χώρους. Στήθηκαν απίστευτες προβοκάτιες στις οποίες συμμετείχε, δυστυχώς, και το τοπικό ΚΚΕ. Αποκορύφωμα μια ιστορία που εφηύραν για έναν δήθεν βιασμό που επιχειρήσε ο Ανρί Ρονς σε ένα ξενοδοχείο ενάντια σε μία «φτωχή εργαζόμενη». Όπως αποδείχτηκε αργότερα, αυτή η «φτωχή εργαζόμενη» ήταν η κοπέλα τού επικεφαλής της ΚΥΠ στην Πάτρα! Το ΚΚΕ είχε βγάλει μία κατάπτυστη ανακοίνωση λέγοντας πως φτωχές εργαζόμενες πέφτουν θύματα στα βίτσια των περίφημων σκηνοθετών, φίλων του Θάνου Μικρούτσικου! Σεβόμενος τόσο τις θυσίες επί ογδόντα χρόνια αυτού του κόμματος, όσο και το διάστημα που ήμουν μέλος του, δεν βγήκα ποτέ να πω τίποτα εναντίον του, αλλά για εκείνο το κείμενο πραγματικά ντρέπομαι που είχε την υπογραφή της Νομαρχιακής του Κόμματος στην Πάτρα. Τουλάχιστον ο Τύπος - τόσο ο ελληνικός όσο και ο - διεθνής - υποδέχτηκαν το φεστιβάλ με εγκωμιαστικά σχόλια. Ένα φεστιβάλ με προϋπολογισμό το ένα έκτο του προϋπολογισμού του Φεστιβάλ Αθηνών κατάφερε να γίνει σημείο αναφοράς αμέσως, «με το καλημέρα σας». Αυτό το φεστιβάλ είναι ένα από τα δυο-τρία πράγματα για τα οποία αισθάνομαι ιδιαίτερα περήφανος. Όχι μόνο για τις καινοτομίες του και το καλλιτεχνικό του μέρος, αλλά και για έναν επιπλέον πολύ σοβαρό λόγο. Καταφέραμε να δείξουμε στην Πάτρα έναν δρόμο για το μέλλον της. Πως, αν ήθελε να γίνει πάλι ένα κέντρο, θα έπρεπε δημιουργήσει εκείνες τις προϋποθέσεις που θα έκαναν τους περαστικούς - από την Πάτρα περνάνε κάθε χρόνο ενάμισι εκατομμύριο άνθρωποι λόγω του λιμανιού που είναι η πόρτα προς την Ιταλία - να έμναν στην Πάτρα μια-δυο μέρες. Είχε μετρηθεί πως ο μέσος όρος διαμονής όλων εκείνων των περαστικών ήταν περίπου δύο ώρες. Αν κατάφερνε να τους κρατήσει δύο μέρες, μπορούσε να αναλογιστείς τα τεράστια οφέλη για την πόλη.